

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXXIX. Vtrum per solos actus proprios viatoris mereri potuerit Christus
Dominus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

Art. 2. Præterea quia Deus ex vna parte non tenetur ad ullam compensationem faciendam ratione rei acceptæ, ex iustitia commutativa, vel distributiva strictè tali; sed ratione boni communis ex iustitia legali, providentiali, seu gubernatrice, præmiis potissimum, ac suppliciis alliciente homines, ac perducen- te ad prosecutionem honesti, & fugam mali, com- munemque felicitatem: Ex alia verò parte bona, quæ distribuit in præmium, sunt dona amabilia; nempe vel constitutiva formaliter amicitiam hominis cum Deo; vel ad illam obtinendam, aut perficien- dam ordinata; Quia, inquam, hæc ita se habent in Deo, duæ insuper conditiones requiruntur in opere apud eum meritorio; quidquid sit de merito hominis apud hominem.

Art. 3. Prima conditio est, vt insit operi aliqua diffi- cultas ex motivo temporali allicitivo appetitus infe- rioris, eaque superetur contempto eiusmodi bono, propter honestatem impossibilem cum illo; quia femota omni tali difficultate, nulla est necessitas sti- mulandi ad opus honestum proposito præmio. Nec vlla perfecti regiminis ratio suadet promissionem il- lius, & quod caput est, remouetur eo ipso apud Deum omnis materia, omnisque titulus compensationis; cum Deus nunquam ad eam teneri possit ex re acceptas; nec operans in tali casu patiatur iacturam aliquam ex amo- re ipsius, & adhesionem ad bonum honestum, quod ad eundem, vt ad finem essentialiter, & formaliter ordi- natur.

Art. 4. Altera conditio est, vt operans sit iustus, & amicus Dei. Quia dona amabilia, qualia dictum est rependi à Deo in præmium, non possunt deberi non- dum amico, & multò minùs inimico, sed soli amico operanti ex amicitia. Quare opera peccatoris, aut nondum amici Dei, utcumque aliàs bona, tametsi congruitatem aliquam, & dispositionem ad præmia diuina, & dona amabilia possint in se contine- re; inducere tamen verum ad illa ius, seu necessi- tatem ex natura rei, vt retribuantur, nequaquam possunt: Id est, possunt quidem esse meritoria de congruo, & secundum quid; non tamen possunt esse meritoria de condigno, & absolute; est enim de ratione amicitia, vt vtrunque formaliter, vel saltem æquivalenter ineatur liberè, & absque necessitate ex natura rei, quidquid demum ex alterutra parte gestum fuerit antecederet ad illam, continet siquidem ami- citia mutuam communicationem bonorum, quæ cuiusque seorsim propria antecederet esse non pote- rant, quin propria cuiusque seorsim facultati libera subessent. Omnia igitur, quæ dicta sunt, necessaria sunt ad rationem meriti. Eadem esse ad eandem suffi- cientiam apparet satis ex eorundem propositione, & ex- positione, & colligitur clarè ex Tridentino eodem illo cap. 16. sess. 6.

Artic. 5. Iam omnes istæ conditiones adfuere in Christo. Et quidem de sanctitate eius, & ami- citia cum Deo constat ex quæstionibus 24. & 29. de honestate operum ex quæst. 37. & de libertate ex quæst. 32. De victoria verò difficultatum, & commo- dorum temporalium contemptu ex amore Dei, & summa operum honestatis ita constat clarè ex toto Euangeliorum contextu, vt nihil clariùs, & toties in il- lis appareat; Apparet verò omnium clarissimè ex illo ad Philipp. 2. 8. *Factus obediens usque ad mortem*, vbi parti- cula, *usque* denotat continuatam longam seriem aliarum omnis generis difficultatum, & passionum infra mor- tem victarum voluntate quam maximè placendi Deo Patri Potuit ergò mereri Christus Dominus.

Ad 1. Agit quidem insipienter, qui omittit opus ali- quod meritorium apud Deum, dum subest periculo amittendi beatitudinem, aut spei eam substantiali- ter cumulandi. At qui est de sua beatitudine, eius-

que substantiali cumulo omninò securus, potest omittere quoduis meritum absque nota insipientiæ; quia solùm contemnit bonum minimè necessarium, vt sit perfectè substantialiter felix, & de cuius iac- tura dolere nunquam potest; & quia nulla bonorum accessio, nullaque acquisitio præmiorum est quid ma- gnum comparatione facta cum habente summum bo- num, in quo cætera omnia eminenter continentur; licet possit esse quid maximum comparatione operati- onis alicuius ab eodem exercendæ secundum se conside- ratæ. Christus autem meruit iam existens, semperque necessariò futurus perfectè felix.

Ad 2. Nulla est imperfectio, nulloque ex capite dedecet operari ex desiderio bonorum spiritualium, iisdemque moueri ad operandum; Quia Deo placet, vt querantur, & moueant; ideòque possunt queri, & propter se amari ex impulsu, & imperio charita- tis, quæ nihil indecens inducere potest. Sic autem ope- ratus est Christus.

Ad 3. Licet præmium Christi fuerit minùs præmio puri hominis in ratione vtilis relatè ad operantem; fuit tamen incomparabiliter maius in ratione glorio- si, & absoluta rei ad rem comparatione. Decebat ve- rò filium Dei naturalem certare & pati, non ex indigen- tia pro bono vtili, sed ex abundantia pro glorioso, & absolute excellenti, & aliis vniuersaliter vtili.

Ad 4. Christus fuit beatus simul; & viator, vti mox exponetur; cum cæteris omnibus alteriter tan- tum status conueniat; tum de facto, tum, vt credo, etiam ex natura rei.

QVÆSTIO XXXIX.

Vtrum per solos actus proprios viatoris mereri po- terit Christus Dominus?

Videtur non per eos solos mereri potuisse. 1. Quia actus proprii Beati sunt perfectiores, ac proinde magis placentes, quàm qui sunt proprii viatoris. Ergò illi magis, quàm illi mouere pos- sunt ad collationem præmij, quæ videlicet conse- quitur ad diuinam complacentiam super opere me- rentis.

2. Sequeretur ex opposito actus minùs perfectos quales sunt proprii viatoris, fuisse vtiliores Christo, vtpotè fecundos præmij, quàm actus perfectiores, & beatificos, vtpotè prorsus steriles; ac proinde illos fuisse istis æstimabiliore, quod est absurdum; cum beatitudo præmineat omnibus aliis.

3. Si Christus per solos actus proprios viatoris me- reri potuisset, ipse fuisset minùs aptus ad merendum, quàm puri viatores; Quia istorum actus sunt ma- gis proprii viatorum, vtpotè nihil participantes de statu beatifico. Sequela autem est absurda; Quia Chri- stus meruit præ omnibus aliis intensiùs, & extensiùs, vt dicitur quæst. sequentibus.

Conditio viatoris requiritur in nobis ad meren- dum, non ex natura rei, sed ex sola dispositione, & lege purè libera Dei. Christo autem nullum imposi- tum est onus vitabile absolute ex natura rei, nec ne- cessarium ad finem Incarnationis. Ergò relicta est illiabilitas merendi etiam per actus proprios status bea- tifici.

5. Non est vnde inter se distinguantur in Chri- sto actus proprii viatoris, & proprii comprehen- soris; cum actus procedant ab operante, vti est re ipsa à parte rei, & non secundum præcisiones intellectus. Ergò si Christus non potuisset mereri per actus proprios comprehensoris, per nullos omninò actus me- reri potuisset.

Art. 1. Reſp. Aſtibus voluntatis conuenit eſſe proprios viatoris, aut beati, tūc ex parte obiecti, tūc ex parte principij. Ex parte obiecti actus eſt proprius viatoris, quando illi ineſt incommodum aliquod cauſatum moleſtiæ, ac doloris; proprius verò beati eſt, quando nihil tale ineſt, ſed obiectum eſt cauſatum puri gaudiij, ac delectationis. Ex parte principij actus eſt proprius viatoris, quando vel nulla, vel ſola abſtractiua diuinæ bonitatis cognitione dirigitur; nec immediatè, vel ſaltem mediatè, à viſione Dei immediata dependet; beati verò proprius eſt, quando ab eadem viſione ſaltem mediatè dependet. Dicitur autem actus abſolutè proprius viatoris, non modò ſi vtrique, verum etiam ſi ex alterutra tantum parte ipſi deſiciat conditio propria ſtatus beatifici: Quia malum ex quocunque defectu, & denominatio ſequitur debiliorem partem.

Art. 2. In Chriſto autem Domino nullus actus, ſaltem ex habitis libera ſua electione, potuit eſſe proprius viatoris ex parte principij; nam viſio Dei immediata neceſſariò antecellit, ac direxit omnes eius electiones. Primò, quia ſubſtantia intrinſecè impecabili, qualem dictum eſt eſſe Chriſtum, debetur ex natura rei, vt dirigatur in opere per cognitionem ratione ſuæ perfectionis impoſſibilem intrinſecè cum peccato, & neceſſitantem phyſicè ad honeſtum. Cui enim debetur conſequens, debetur ſimiliter, & antecedens illatum proportionaliter conſequentis: talis autem cognitio eſt ſola viſio Dei. Secundò. Charitas erat in Chriſto iuſtè commensurata lumini gloriæ, potens proinde explere per actum ſuum totam propoſitionem boni factibilem per viſionem Dei. Vnde cuiuslibet alterius inferioris cognitionis directio eſſet inſià, & contra exigentiam charitatis Chriſti. Motiōi autem, & imperio charitatis ſuberant in ipſo reliquæ omnes virtutes quoad omnes ſuos actus. Tertiò. Chriſtus aggreſſus eſt, & quidem prudenter, ac honeſtè, opus noſtræ redemptionis, aliaque conſequenter propria ſolius filij Dei naturalis; ac proinde oportuit innotuiſſe ſibi pro priori naturæ ſuam iſtam dignitatem, ac indiuiduationem; innotefcere verò non potuit niſi per viſionem Dei; quia ea notitia continet in ſe notitiam myſterij Trinitatis, quod innotefcere non poteſt, niſi vel per fidem, quæ in Chriſto non aderat; vel per viſionem Dei, quæ aderat. Quartò. In omni opere morali oportet attendere ad primam regulam morum, quæ eſt vltimus finis, & vnumquemque diuerſimodè regulat, ac dirigit iuxta gradum perfectionis ſuæ ſubſtantialis: ex quo videlicet pendet decentia, ac dedecentia ſingularum operationum, & modi operandi reſpectu cuiusque. Oportet igitur attendere ad gradum propriæ perfectionis ſubſtantialis. Ad hoc autem non potuit Chriſtus attendere, niſi per viſionem Dei, vt modò conſeſum eſt. Quintò. Omnis cognitio de Deo diſtincta à fide eſt minus perfecta, quàm ipſa fides, dempta ſola viſione Dei, à qua exceditur, vt dictum eſt quæſt. de Virtut. Theol. Ergò ſi Chriſti operationes non direxiſſet viſio Dei, minus perfecta directione vſus ipſe fuiſſet, quàm puri homines viatores; qui fide reguntur, quod eſt inconueniens. Ob hæc igitur omnia operationes Chriſti, præſertim morales, non potuerunt eſſe propriæ viatoris ex parte principij.

Art. 3. At ex parte obiecti plures eiſdem operationes fuerunt propriæ viatoris. Quia ex amore Dei, & ſupremæ perfectionis plures moleſtias, pluraque paſſus eſt incommoda, partim à ſe ſuſcepta, partim ab alijs illata. Atque per huiusmodi paſſibilitatem, cuius eſt expers, qui eſt purè beatus, conſtituitur, vt alibi pluribus confirmatum eſt, ſtatus viatoris ad meritum requiſitus ex Tridentino

vbi ſuprà; ex Apoſtolo pluribus in locis, & ex indubitato omnium Theologorum conſenſu. Quia verò dictum eſt quæſtione præcedenti, ſolas operationes victorias eiſmodi difficultatum, & incommodorum, meritorias apud Deum eſſe poſſe, concluditur Chriſtum ſolummodò mereri potuiſſe per operationes proprias viatoris ex parte obiecti, quæ ſimul eſſent propriæ comprehenſoris ac beati ex parte principij: abſolutè tamen dicerentur propriæ viatoris ob rationem iam datam; & quia nec ex parte principij erant propriæ purè comprehenſoris, ac beati; cum viſio purè beata, & nullatenus victrix, nullius moleſtiæ, aut incommodi tolerantiam proponat ex parte obiecti.

Ad 1. & 2. Bonitas finis eſt maior bonitate mediorum, tametiſi ex illo non reſulteret, aliud bonum, ex his reſulteret. Operationes autem beatificæ habent rationem finis, & meritoria rationem medij. Quare illæ ſunt abſolutè meliores, magis placentes Deo, magisque æſtimabiles habenti, quàm iſtæ. Sed quia quæ ſunt purè beatificæ, non ſunt pugnaces, & victrices difficultatum, non poſſunt terminare compacentiam diuinam compenſatiuam, ac præmiatiuam; ſicut terminant, quæ non ſunt purè beatificæ.

Ad 3. Opus eſſe proprium comprehenſoris ex parte principij, auget potiùs, quàm minuat rationem meriti, ſi ſimul adſit conditio viatoris ex parte obiecti; quia eo ipſo perferitur ex amore honeſti moleſtia incommodi temporalis cum minori indigentia illam perferendi, maioriſque proinde cum facilitate eandem vitandi, & cum perfectiori cognitione extremorum, circa quæ verſatur libertas. Vnde opera Chriſti victoria difficultatum temporalium fuerunt ſpecialiter meritoria in ſummo gradu propter ſummam perfectionem viſionis beatificæ illa dirigentis.

Ad 4. Deus nemini imponit onera, aut inducit limitationem in progreſſu bonorum abſque neceſſitate. Quare ſtatus viatoris requiſitus de facto in nobis ad merendum, & acquirendum præmia eo ipſo agnoſcendus eſt ad eum effectum neceſſarius ex natura rei; Immo nec de potentia Dei abſoluta fieri poteſt, vt in iſta meriti conditione diſpenſetur. Quia ſecluſa iactura commodi temporalis, eiſdemque contemptu libero, & arduo ex amore Dei, quod eſſentialiter includitur in ſtatu viatoris, vt dictum eſt, eo ipſo excluditur omnis materia, omniſque titulus compenſationis, & retributionis diuinæ, vt patet ex quæſtione præcedenti.

Ad 5. Patet diſcrimen ex dictis; cum operationes purè gaudioſæ, ac iucundæ ſint vndequeque propria beati; pugnaces verò, & victrices difficultatum, & incommodorum temporalium ſunt propriæ viatoris etiam in Chriſto; vtpotè eliciente aliquos actus neceſſariò, & alios liberè; & rursus aliquos abſque vlla moleſtia, & difficultate, alios cum illa; ac proinde non vte ad ſingulos quoſuis actus omni ſua actiuitate, omniſque ſua ad agendum circa qualibet obiecta diſpoſitione.

QVÆSTIO XL.

Vtrum Chriſtus aliquid ſibi meruerit?

Videtur nihil ſibi meruiſſe. 1. Quia nemo meretur, quod ſibi eſt debitum independenter ab omni opere meritorio. Sed Chriſto erat debitum omne bonum ſibi congruens debito independenti ab omni opere meritorio præciſè ratione gratiæ vnionis. Ergò Chriſtus nullum bonum meruit ſibi congruens. Quod autem ipſi non congruebat, præmium eſſe non poterat.

2. Cui